

Arnold Schalks

Een put voor Aranda

**DAGBOEK van een
GRONDWERKER**

*22 dagen fundamenteel onderzoek
in Castilië.*

EEN PUT VOOR ARANDA.

1^e editie: juli 1993.
Fotokopie.
Oplage: 25.

2^e editie: juli 1993.
Fotokopie.
Oplage: 10.

3^e (verbeterde) editie: mei 1994.
Fotokopie.
Oplage: 25. (5 exemplaren met 4 kleurendia's).

4^e editie: augustus 1995.
Fotokopie. 3 Kleurenafbeldingen.
Oplage: 10.

5^e editie: maart 1996.
Laserprint. 6 Zwart/wit afbeeldingen.
Oplage: 10.

6^e editie: december 1998.
Laserprint. 6 Zwart/wit afbeeldingen.
Oplage: 5.

7^e editie: januari 2000.
Laserprint. 6 Zwart/wit afbeeldingen.
Oplage: 5.

8^e editie: vanaf 1 september 2006.
Oplage: onbeperkt (downloadable via de
website in .pdf-formaat).

21e dag

Aranda de Duero
24 juni 1993

Beste Virgilio;

Vanmorgen schilderde ik de put feestelijk wit. Vanmiddag wil ik hem aan u en het publiek tonen. Tijdens het schilderen realiseerde ik me, dat dit de laatste dag is op uw terrein: een bres in een huizenrij. Een caviteit, die ik eenentwintig dagen achtereen als mijn atelier heb beschouwd. Een vrijplaats voor zwerfkat, visgraat en bierfles (leeg). Niet bepaald uitnodigend voor een verblijf van die duur. Het huisnummer van de verdwenen woning had menigeen tot nadenken gestemd: 13.

Toch:

Geluk leidde mijn hand, die de cirkel trok waarbinnen de opgraving plaatsvond. Zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de aan het oppervlak gebrachte voorwerpen hebben sceptici versted doen staan. Ik heb veel te danken aan uw grond en de opeenvolging van bewoners, die er in de loop der eeuwen de bewijzen van hun bestaan achterlieten. Wees er zeker van, dat ik dit genereus gebaar uit een ver verleden op waarde heb geschat.

Ik laat de put achter in de veronderstelling, dat een smal zuiltje hemelwater zich af en toe een weg door de buis zal banen om op te gaan in de waterspiegel, die op onvergelijkbaar perfecte wijze de verre onderkant van mijn werk afsluit. Ik ben er zeker van, dat het grondwater zich op helse dagen in dampvorm zal verheffen om, in de wijde van de wereld, mengend te condenseren in het water van het oppervlak.

Iets dergelijks wens ik ook de burgers van Aranda toe.

Om 18.00 uur ben ik in de bibliotheek om de vondsten op hun voorafbepaalde plaatsen in de vitrine te leggen.

Om 19.45 uur hang ik het schietlood aan een staalkabel in het schemerdonker van de put op - 315 centimeter.

Om 20.00 uur klink ik met u op het opduiken uit een afdaling en bezegel daarmee de vriendschap die wij, buiten de taal om: door de kunst, met elkaar sloten.

Vaarwel Virgilio Casado Hernando!

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

UN POZO PARA ARANDA / EEN PUT VOOR ARANDA.

1 juni - 21 juni 1993
Aranda de Duero

Werk uitgevoerd in het kader van de culturele uitwisseling *De idiomas desiguales/uit ongelijke talen* van kunstenaars van de Nederlandse stichting **Kunst & Complex** uit Rotterdam en het Spaanse kunstenaarscollectief **A ua Crag** uit Aranda de Duero (Burgos).

CONCEPT.

Het werk ontstaat in twee verschillende fasen:

Fase I.

Fase I beslaat de eerste twee weken van het project. In die periode zal ik me, op een nog nader te bepalen locatie, bezighouden met het graven van een gat. Gewapend met een spade wil ik proberen zo diep mogelijk in de plaatselijke bodem door te dringen. Daar, waar de bodemgesteldheid me ertoe dwingt, zal ik gebruik maken van een pikhouweel. De uitgegraven aarde zal ik door middel van een zeef onderzoeken op de aanwezigheid van historisch interessante informatie. Aangetroffen voorwerpen, sporen en verwijzingen worden gedetermineerd, gedateerd en bewaard. Na afloop van die eerste twee weken beëindig ik de graafwerkzaamheden en heb ik een vooralsnog niet te voorspellen diepte bereikt en een nog onbekend aantal voorwerpen verzameld. Hiermee wordt fase I afgesloten.

Fase II.

Fase II beslaat de derde en laatste week van het project. In het gegraven gat plaats ik verticaal een pvc-buis met een doorsnede van 11 cm. Deze buis heeft een dusdanige lengte, dat het bovenste uiteinde circa 100 cm. boven het aardoppervlak uitsteekt. Vervolgens zal ik het gat met de uitgegraven aarde dichten, er ondertussen zorg voor dragend, dat de buis exact in het lood wordt ingegraven. Het nog boven de grond uitstekende deel van de buis zal geheel worden ommetseld met stenen die ik verzameld heb op stortplaatsen voor bouwafval. In de buis wordt tenslotte, opgehangen aan een koord dat iets korter is dan de buis diep, een schietlood neergelaten, waarin *EL PASADO* (het verleden) is gegraveerd. Hiermee wordt fase II afgesloten.

De presentatie.

De put zal worden gemaakt en getoond op een plek, die toegankelijk is voor het publiek. De voorwerpen, die tijdens de graafwerkzaamheden werden aangetroffen zullen worden uitgesteld in een vitrine. Elk voorwerp is voorzien van een nummer, dat de chronologische volgorde van de vondsten aangeeft. De vitrine bevindt zich in een van de ruimtes van de plaatselijke bibliotheek, en is voorzien van het opschrift *LA HISTORIA* (de geschiedenis, het verhaal).

Arnold Schalks.
6 mei 1993, Rotterdam.

20e dag

Aranda de Duero
23 juni 1993

Beste Virgilio;

Ongeëvenaard vroeg was ik ter plekke om het metselwerk uit de jas te helpen om het op hardheid te kunnen testen: Het oppervlak was nog wat korrelig, maar het leek mij voldoende doorgehard om de ophanging voor het schietlood te installeren en de put verder af te werken.

Allereerst kortte ik de pvc-buis af. Daardoor werd het voor een mens van gemiddelde lengte mogelijk, een blik in de diepte te werpen. Het achter de blik aan geworpen steentje plonsde merkwaardig naechoënd in het putwater. Met deze handeling wijdde ik de put in als spreekbuis voor het spraakwater van het verleden.

De cement wilde niet zo goed hechten op het verticale oppervlak van de kolom en de kritische blikken van het aanwezige publiek kwamen die hechting ook niet ten goede.

Een langssloffende grijsaard informeerde, of het in aanbouw zijnde werk "misschien een urinoir" was?..... Beiden ontnuchterd vervolgden we onze werkzaamheden.

Na de lunch leverden Henk en ik de vitrine af bij de *Biblioteca Municipal*. Nog oningeruimd plaatsten we hem in het voorportaal van de leeszaal. Moeiteloos voegde het meubel zich naar het merkwaardige ensemble van staafasbak, rookfauteuil en wijwatervat. Vanzelfsprekend vond het een plaats in deze sluis, die de in- en uitstroom van zwijgen reguleert.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

19e dag

Aranda de Duero
22 juni 1993

Beste Virgilio;
In het concept schreef ik:

[...] Het nog boven de grond uitstekende deel van de buis zal geheel worden ommetseld met stenen, die ik verzameld heb op stortplaatsen voor bouwafval.
[...]

Met de uitvoering van dat plan heb ik vandaag een begin gemaakt, weliswaar niet met gevonden, maar met gekochte bakstenen.

Negen lagen van elk zestien gehalveerde bakstenen waren nodig om het pvc tot een hoogte van honderdtien centimeter boven het oppervlak te omhullen. Het was lastig om netjes te metselen: het was moeilijk om verband te brengen in de ringen, in zijligging gemetselde, stenen. Omdat ik het oppervlak uiteindelijk wilde vertinnen, waren de onregelmatigheden geen onoverkomelijk bezwaar.

Tijdens het aanbrengen van de bovenste twee ringen begon het te regenen. Mensen die de bui al hadden zien hangen zochten een goed heenkomen onder een parapluie of een dakje van opengevouwen krant.

Om te voorkomen dat de nu wel erg dicht genaderde wolkbreuk mijn rechtmatig aangebrachte specie ongeoorloofd uit mijn voegen zou spoelen, drapeerde ik mijn regenjas rond het, welbeschouwd enige, bouwsel van mijn hand in dit project. Bij aankomst in het logement had de waterstand in de door mij meegedragen emmer de centimeter bijna bereikt.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

RAPPORTAGE / REPORTAGE.

(voor Virgilio Casado Hernando)

1e dagAranda de Duero
4 juni 1993

Beste Virgilio;

Ik was erg in mijn schik, toen ik hoorde dat u mij uw terrein aan de *Calle Barrio Nuevo* 13 ter beschikking wilde stellen. Moge uw naam* een gunstig teken zijn, dat een goede afloop voorspelt. Direct na het middageten -zo rond 15.00 uur- nam ik spade en koevoet ter hand om uw terrein, voorafgaand aan het feitelijke graafwerk, te prepareren. Voor het slagen van het project was het van belang, van een schone beginsituatie uit te gaan, van een zogenaamd nulniveau. Om dat te bereiken verwijderde ik het afval en al het over het oppervlak verspreide materiaal. Het betrof de volgende materialen: kunststof, hout en glas. Het toeval wil, dat dit tevens de materialen zijn waarvan ik mijn werk zal vervaardigen. Tijdens deze voorbereidingen trof ik één van de door u voorspelde kelders aan onder een stapel houten balken.

De balken versleepte ik naar het achterdeel van uw perceel. Zij waren zwaar, onhandelbaar en hier en daar staken spijkers tetanusbelust uit het hout. Was het hout van een kruisbalk voorzien geweest, dan had men dit transport onvermijdelijk in verband gebracht met een wereldberoemd, ouder tafereel. Ik kwam er met kleerscheuren, maar levend vanaf.

Vervolgens verwijderde ik de wilde vegetatie van de werkvloer door de planten aan hun taaie, wijdvertakte stengelsysteem uit de grond te trekken. De straatveger maakte uw terrein bezemschoon, uw grond graafklaar en mij aan douchen toe.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

* zie: Dante Alighieri, De Goddelijke Komedie.

18e dagAranda de Duero
21 juni 1993

Beste Virgilio;

Vanmorgen was het zover: Met gevaar voor eigen ruggen haalden Henk Spronk en ik het zo lang verwachte zand op bij de zandafgraving. De lading ter waarde van tweeduizend pesetas deponeerden we aan de rand van uw terrein. Die avond stortte het BETON-TEAM, te weten: Olaf Mooij (nat mengen), Mia van der Burg (droog mengen) en ik (droog scheppen) een cirkelvormig deksel op de gedempte kuil. De rest van de dag vertrouwde ik op de natuur.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

16e dagAranda de Duero
19 juni 1993

Beste Virgilio;

Dit is de dag van de wederopstanding! Onwennig nog begaf ik mij naar de *Sección Infantil* in het *Casa de Cultura*, waar mijn verzameling relictten de adem inhield vanwege de ophanden zijnde selectie. Doodstil maakten de meer dan 300 voorwerpen zich op voor de strijd om een plekje in de finale vitrine. Alle dingen dongen zonder onderscheid mee.

Met begrip voor het dilemma van de bloemlezer temidden van een bloeiende poëzie, overzag ik het slagveld van potscherf en botsplinter. Het besef, dat het overgrote deel van hen, voor het donker, verbannen zou zijn naar een nieuw schimmenrijk tussen krantepapier in schoenendozen, maakte mij triest. De schaamte, dat ik de afvallers uit hun eeuwige sluimer zou hebben gewekt voor zoiets onbenulligs als deze uitverkiezing, maakte mijn taak er niet lichter op. Zo integer mogelijk kweet ik me van mijn taak, recht te spreken over dit rijk van fracturen en etensresten.

De vitrine verdeelde ik in acht gedateerde vakken van elk 25.5 x 23.3 centimeter. In ieder vak wilde ik een keuze van de, op die datum aan het licht gebrachte, voorwerpen tonen. Omdat de graafwerkzaamheden slechts op zeven dagen resultaat hadden opgeleverd, liet ik het achtste vak leeg. En zie: Ondanks de last van mijn taak had ik plezier in het samenstellen en inrichten van de vitrine. Bij mijn keuze liet ik me door associaties leiden en speelden onwetenschappelijke criteria zoals vorm en kleur de hoofdrol: Geen archeoloog die over mijn schouder meekeek. Ik beschouwde mijzelf als een auteur, die probeert een verhaal, dat hij al lang in zijn hoofd meedraagt, op papier over te brengen. Het lukte mij niet, het manuscript voor sluitingstijd van het gebouw te voltooien.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.2e dagAranda de Duero
5 juni 1993

Beste Virgilio;

Bedien ik me normaalgesproken van pen, papier en geheugen om, in de taal spittend, tot een produkt te komen, hier in Aranda gebruik ik spade, zeef en de Spaanse bodem met datzelfde doel.

Uw grond is hard. Hard is de hand van het lot, dat ik voor mijzelf verkoos. Als troost houd ik mijzelf voor, dat straks uw grond mee zal geven, zich gewonnen zal geven, maar tot nog toe is er niets dat die bewering staft.

De zware inspanning heeft mijn fijne motoriek zodanig aangetast, dat ik nauwelijks in staat ben deze woorden leesbaar op te schrijven: mijn notities hebben nog het meest weg van een seismogram. Het is alsof de inslagen van het zoëven nog door mij gehanteerde pikhouweel via de steel in mijn lichaam werden opgeslagen, om nu, via mijn rechterhand, grafisch te worden weergegeven.

Het kost mij moeite, om in dit klimaat de juiste afwisseling te vinden van hakken, spitten, graven en hakken. Hier is een goede krachtsverdeling het halve werk. Nog doet het organisme wat ervan wordt verlangd.

Ik spit en creëer, ik schep en schep.

De vragende blikken van de passanten kan ik voorlopig slechts beantwoorden met het voortzetten van mijn arbeid, met het vertoog van mijn fysieke inspanning. De, op een houten plankje, aan de afrastering bevestigde Spaanstalige versie van mijn concept moet hun eerste informatiehonger maar stillen.

Aan het einde van de dag heb ik me kniediep in uw grond ingewerkt.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

3e dag

Aranda de Duero
6 juni 1993

Beste Virgilio;

De locatie, de door mij verrichte handelingen en mijn verschijning zullen veel inwoners van Aranda op het verkeerde been hebben gezet. Uw bezit grenst immers direct aan de burelen van het Arbeidsbureau. En vertoont mijn werk niet sterke overeenkomst met dat van een dwangarbeider? De afscheiding van uw terrein aan de straatkant door middel van een hek van betongaas completeert de suggestie van boete. Het enige, dat dat beeld kan ontkrachten, is het concept, dat wapperend in de wind tegen de afrastering slaat.

Slechts een handvol passanten leest, enkelen gapen, de meesten staren in stilte. Voor hen is mijn werk een scherts, mijn inspanning zonder zin, mijn uiterlijk grotesk.

Tegen 14.00 uur neemt de stroom voorbijgangers af. Om 15.00 uur is het muisstil in de straatjes van Aranda's centrum.

Na het middageten besluit ik de blootlegging van potscherf en botsplinter met meer subtiliteit aan te pakken en verruil ik het pikhouweel en de spade voor een troffel en een hardharen borstel. Voor de afvoer van de uitgegraven aarde maak ik gebruik van een bouwemmer. De afstand tussen kuilbodem en grondhooptop is inmiddels zo groot geworden, dat die met de spade niet meer te overbruggen is.

Kort na aanvang zakte mijn voet door de vloer van het heden: in de bodem van de kuil werd een holte zichtbaar, die uitzicht bood op nog meer holtes! Deze ontdekking maakte me zo enthousiast, dat ik een geplande excursie beleefd afsloeg.

Terwijl Drop, de hond, pottekijkers op een afstand hield verlaagde ik het plafond van het verleden alsmaar verder. Tussen een schijnbaar willekeurig gestapelde steenhoop trof ik menig gebeente en aardewerk aan. MORGEN GOUDEN DUCATEN.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

13e dag

Aranda de Duero
16 juni 1993

Beste Virgilio;

Deze dag mocht geen werkdag zijn. Deze dag is een wacht- en lijddag. De huisarts, die met veel moeite was overgehaald om een huisbezoek af te leggen, was uitermate verbolgen toen hij ter plaatse kwam: Hij trof de patiënt aan in verticale stand met een uitgestoken hand, en die situatie kwam niet overeen met de gedramatiseerde voorstelling van zaken waarmee hij naar het logement was gelokt. Voor het onderzoek moest ik daarom voor straf, als een zware crimineel: met geheven handen, *face to the wall*, tegen de muur plaatsnemen, waarna hij rondom en op mijn wervelkolom klopte. Het kloppen veroorzaakte geen reactie, het wederom oprichten des te meer. "*Lumbago*", (spit) luidde de diagnose.

In *Hospederia Martínez/Categoría Hos. Residencia, 1 Estrella* in de gemeente Aranda de Duero (Burgos) lig ik plat op mijn matras op de koude betegelde vloer en wacht met *'The Black Poets'* in de hand op zetpil, tablet en revalidatie.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

12e dagAranda de Duero
15 juni 1993

Beste Virgilio;

Het wordt tijd, dat ik mij wijd aan de presentatie van het werk en daarmee aan de inrichting van uw terrein. Omdat ik het van belang acht, dat het terrein voor publiek toegankelijk is, plaatste ik een tweede afscheiding van betongaas zeven meter achter het reeds bestaande, nu geopende hek. Zo kunnen diegenen die de put willen bezoeken deze te allen tijde ongehinderd bereiken en wordt diegenen, die op uw terrein obscure zaken in de zin hebben, een halt toegeroepen. Vier posten groef ik in. Het betongaas kramde ik erop vast. De die ochtend gekochte draadkniptang bewees goede diensten.

Vanuit onverwachte hoek werd een smet op deze dag geworpen. Een vreemdeling betrad uw terrein met een air, als was hij zelf de eigenaar. Onder het uitstoten van onverstaanbare klanken begon hij aan zijn kleding te sjorren. Na het openen van zijn gulp wendde hij zich beleefd van mij af. Voordat hij tot urineren kon overgaan verkocht ik het sujet een trap onder zijn gat. Onder het duidelijk laten van een wind verliet hij verontwaardigd het terrein.

Die middag moet ik een verkeerde beweging gemaakt hebben, want nadat ik mij over een stuk te knippen betongaas had gebogen, stelde ik vast, dat overeind komen niet meer tot de mogelijkheden behoorde. Twee hoogbejaarde gearmden waren ooggetuige van dit moment van diepe vernedering. Pas nadat ze (uit piëteit?) waren doorgeschuifeld slaagde ik erin me, tegen het vlijmen in, aan de afrastering overeind te trekken.

Zo snel als mijn plotseling aanwezige rug het toeliet ruimde ik het veld, mede om te voorkomen dat het nieuwtje van mijn blessure het gunstige verloop van mijn *image-building* bij de bewoners van Aranda in gevaar zou brengen.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.4e dagAranda de Duero
7 juni 1993

Beste Virgilio;

Het kabaal van uw mede-Arandezen is van een grootstedse allure en bereikt 's nachts waarden, waarvoor een metropool als NYC zich niet zou hoeven te schamen. Dit had, door mijn open raam, invloed op mijn nachtrust.

Maar nu, liggend in het ochtendlicht, kijk ik omhoog, naar waar de zwaluwen pijlsnel cirkelvormige baantjes in het blauw trekken. Hun staartjes een V-teken tegen een hemel, waaruit nu wel geen regen meer zal vallen.

De dagbouw op uw terrein vordert zonder spektakel.

Ik besloot niet de hele cirkel (Ø 2 meter) verder uit te diepen, maar me te beperken tot dat gedeelte, dat zich het makkelijkst laat ontginnen: ik ben op zand gestuit dat zich relatief makkelijk laat verwijderen. Aan de andere kant van de kuil strekt de steenstapeling zich in de diepte verder uit. Alhoewel de schacht naar beneden toe steeds nauwer wordt, kan ik de uitstekende stenen niet verwijderen, omdat ze dienen als traptreden voor het opstijgen uit, en het afdalen in de kuil.

Misschien bevindt zich achter deze stenen versperring de beloofde tweede of derde kelder, waarin vondsten van onschatbare waarde opgetast zijn, die mijn leven op slag zullen veranderen.

Tutankaaaaaaah.... , welterusten.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

5e dagAranda de Duero
8 juni 1993

Beste Virgilio;

Vanmorgen was ik laat op het werk, omdat een boodschappenlijst mij van een vroegere komst wist te weerhouden.

Uw zand blijkt met lucht te reageren, aan de lucht uit te harden. Dat verzwaart het graafwerk aanzienlijk. De klei, die hier en daar de kieren tussen de keien van de gestapelde fundering opvult, is taai en rood van kleur.

Ik ben begonnen de grotere kiezelstenen die zich tussen het zand bevinden één voor één op de grondhoop te werpen. Dat scheelt veel geklauter.

Mijn positie in de kuil is voor het publiek allang onzichtbaar geworden. Het kan mijn aanwezigheid slechts afleiden uit een zo nu en dan uit de kuil opvliegende steen, of uit het schurende geluid van mijn troffel in het weerbarstige zand. Af en toe duik ik op uit mijn verstek om het, met een met zand gevulde emmer in mijn hand, gerust te stellen.

Na het eten wijdde ik me aan de vondsten: De botten bleekte ik in de azijn. Het aardewerk reinigde ik met water en borstel.

Nu pas blijkt hoe gevarieerd en gedetailleerd de verzameling is die ik opgroef. Verbaasd overzie ik de rijke oogst, die ik op het binnenplaatsje van *Hospederia Martínez* in het daglicht van het heden aan de buitenlucht van het heden te drogen gaf. Met zo'n enorme woordenschat moet wel een heel delicaat verhaal te vertellen zijn.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.10e dagAranda de Duero
13 juni 1993

Beste Virgilio;

Door de vele bewerkingen heeft er een ingrijpende verandering plaatsgehad in de toestand en de samenstelling van de aardmassa, die nu de kuil vult:

A Het terugstorten voorzag elke kiezel en iedere zandkorrel van een nieuwe coördinaat: de mijne. Ik beweer, ze alle te kennen.

B Twee enorme tafelbladen konden nauwelijks plaats bieden om het gevondene overzichtelijk uit te stallen.

Zichtbaar verarmd en merkbaar confuus vult uw grond de laatste decimeter van de kuil. Vandaag dempte ik de kuil.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

9e dag

Aranda de Duero
12 juni 1993

Beste Virgilio;

Uw stadsgenoten zijn intussen gewend geraakt aan mijn aanwezigheid. Hun aandacht is er nu voornamelijk op gericht, te doorgronden wat de mogelijke drijfveer zou kunnen zijn van mijn, voor hen, onbegrijpelijke ritueel. "*Esto es un obra de arte*", stel ik hen gerust. Ze knikken en geven me bemoedigend een schouderklopje: "*Si, claro*".

Het zijn voornamelijk de oudere inwoners van uw stad die hun schroom weten te overwinnen en een 'gesprek' met mij aanknopen. Tijdens de dan volgende woordenwisseling wordt de strekking van de titel van dit project: *uit ongelijke talen / de idiomas desiguales* op pijnlijke wijze aanschouwelijk gemaakt. Toch zijn het de senioren, die de kloof overbruggen, die ik lange tijd onoverbrugbaar achtte: wantrouwen. Op de één of andere wijze wist ik hen voor mij te winnen. Wellicht ben ik door mijn gewroet in de aarde toegetreden tot de gemeenschap waarvan zij het hoofdbestuur vormen: De Broeder- en Zusterschap van de Herinnering.

Ik betwijfel of hun bijna dagelijkse gang naar uw terrein alleen voortkwam uit interesse in de voortgang van het werk. Ik heb een sterk vermoeden dat hun dagelijkse blik in de kuil vooral werd ingegeven door hun bezorgdheid, dat ik onzorgvuldig zou kunnen omspringen met waarden en gegevens waarop zij aanspraak menen te hebben. Ik zal hun minerale dossier met discretie en respect behandelen.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

6e dag

Aranda de Duero
9 juni 1993

Beste Virgilio;

Het doet me deugd te zien dat de zaadpluisjes van de populieren zich vannacht aan uw voordien ongeopende grond hebben vastgehecht, ook al besef ik, dat slechts weinigen het tot boom zullen brengen.

Voor de hoop en de speculaties van enige dagen geleden is nog geen bewijs geleverd. Al is de steenstapelings zonder twijfel een menselijk produkt, de wand van een welgevulde vergeten schatkamer is het niet.

Een vaak gestelde vraag van voorbijgangers is, nadat ze het concept hardop hebben voorgedragen alsof het een bijbelpassage betrof, wanneer ik denk water aan te zullen boren. "*No se*", antwoord ik dan in uw taal. (Eigenlijk had ik willen uitleggen dat het niet mijn doel is om water te vinden, dat de put niet als waterput bedoeld is, maar als metafoer en dat ik in werkelijkheid taaldelver ben.) En dan.

Onverwachts is het moment aangebroken waarop de voorgaande vraag met *ahora* beantwoord dient te worden: Op een diepte van -320 centimeter sta ik in het water met een troffel in mijn rechter- en een bouwemmer in mijn linkerhand. Het regent, en bovenwater vermengt zich met benedenwater. Nu verschijnen er hoog boven mij menselijke gestalten aan de rand van de kuil. Ze kijken naar mij en naar het water. "*Ahora*", zeg ik en wijs.

Dit is het tijdstip waarop de zandloper moet worden omgedraaid.
Dit is het punt waarop onttrekken in toevoegen overgaat.

's Middags zet de nieuwsgierigheid mij ertoe aan, de bovenste aardlagen aan de straatkant van de kuil aan een nader onderzoek te onderwerpen. Immers, in die lagen vond ik de meest interessante voorwerpen. Spetterend belandt de uitgegraven aarde twee meter lager in het grondwater.

De keramische puzzel, waarvan ik momenteel de stukjes opgraaf, zal nooit worden voltooid. Door mijn, voor een rechtgeaarde archeoloog catastrofale graaftechniek zal wat eens gescheiden werd wel voor eeuwig gescheiden blijven. Aardewerk dat voordien een geheel was, werd door een steek van mijn spade of een houw van mijn houweel gekliefd. Desondanks ben ik van mening, dat de fragmenten evenveel zeggingskracht hebben als de gehelen. Over de delen niets dan goeds.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

7e dag

Aranda de Duero
10 juni 1993

Beste Virgilio;

Deze dag was een rustdag voor aarde en gewrichten. De omvang van de grondhoop zal morgen, afgezien van wat inklink, niet beduidend verschillen van die van vandaag. Deze dag bleef zo leeg als de kuil op uw terrein ongevuld bleef.

Deze rustdag, die geen zondag is, maar wel onbeschoft zonnig, moest worden ingelast vanwege een falende bedrijfsvoering: mij ontbrak het aan de benodigde materialen om het werk voort te kunnen zetten. Deze dag kocht ik in voor de dag van morgen: pvc-buizen en cement.

Deze dag besteedde ik om het woord: *E L P A S A D O* met slagletters in het metaal van het schietlood te laten aanbrengen.

Vandaag maakte ik van de gelegenheid gebruik om, duwend achter de wandelwagen bemand door peuter Niel, in het gezelschap van Iris met evenzo de kleine Nadia, uw stad te verkennen.

Proestend waadden we door wolken van stuifmelen en populierpluizen, op weg naar de topdag van morgen.

Saluutrapperrankezwaluwen.

Degroetenonbereikbareooievaren!

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

8e dag

Aranda de Duero
11 juni 1993

Beste Virgilio;

Met het onbevredigende gevoel zo dadelijk iets aan het oog te moeten onttrekken dat, mijns inziens, door te weinigen werd aanschouwd, begon ik de dag aarzelend met de voorbereidingen voor het dempen van de kuil. De eerste lengte pvc-buis heb ik in de kuil geplaatst en loodrecht gesteld. Ik installeerde de zeef. Deze bestaat uit een geperforeerde ijzeren plaat, die ik op twee, dwars over de kuil heen gelegde, vloerbalken bevestigde. Het zeven ging licht, verliep zonder problemen, maar de eindcontrole leverde geen spectaculaire vondsten meer op: kennelijk was de eerste inspectie zorgvuldig genoeg geweest.

Gedisciplineerd, zonder te dringen tuimelde uw gezeefde grond achterover terug in het donker van alle grond. Zo nu en dan onderbrak ik het zeven om het verleden netjes in te stoppen, de aarde in de kuil stevig aan te stampen. Ik merkte hoe mijn tegenwoordigheid, door mijn stijgende werkpositie, steeds meer in het openbaar werd teruggeplaatst.

Toen het niveau in de kuil tot -100 centimeter was gestegen, bukte ik mij om, ten derde male, de nog onbedekte aardlagen nauwkeurig te bestuderen: Uitnodigend stak nog menig artefact uit het oppervlak. Gehurkt greep ik achter mij naar de troffel om nogmaals mijn geluk te beproeven. Groter en completer aardewerk viel mij ten deel en het vlees om mijn botten vond bot na bot waar in andere tijden vlees om was.

Toenemend instortingsgevaar weerhield me ervan de zoveelste ongelijkvloerse kruising toe te voegen aan de wormstekige, *bodega*-rijke ondergrond van uw Aranda.

Hoogachtend,
Arnold Schalks.

een

put

voor

a ~

ran ~

da •